

A BUDAI LUTHER-SZÖVETSÉG EGYHÁZI ÉS POLITIKAI HETILAPJA

Megjelenik
minden második csütörtökön

ELŐFIZETÉS FÉLÉVRE 3 PENGŐ
A BUDAI LUTHER-SZÖVETSÉG
58141. SZ. POSTATAKARÉK-CSEKKSZÁMLÁJÁRA KÜLDENDŐ
KIADÓHIVATAL BUDAPEST, DONÁTI-U. 49., II. EM. 15

FELELŐS SZERKESZTŐ
ÉS KIADÓ
HÜTTL ÁRMIN
BUDAPEST, I., VERBÓCZY-U. 28

A szőlőtő

János ev. XV., 1—11.

A nagy görög bölc, Plato, a természetéről azt mondta, hogy ez Isten levele az emberiséghez. Ennek a levélnek olvasásában legnagyobb tanítómesterünk az Ur Jézus: kiolvasta belőle a mennyei Atya örök titkait és megmagyarázta azokat hallgatóinak. A természet világából veszi a példákat, amelyeknek követésére buzdítja az embert. Különös nagy bölcsesség van tanításában, mikor magát szőlőtőkéhez, az embert pedig szőlővesszőhöz hasonlítja. A virágnak csak színe és illata van, de a szőlővesszőnek van nedve és gyümölcse. Jézus azt akarja, hogy necsak akarjunk valami szépet, jót, nagyot, de legyen hozzá erőnk is. A vessző csak úgy tud pompás gyümölcsöt teremni, ha sok nedv kering benne. Ezt az egyszerű, de mindenképp fontos igazságot kell lelkünkbe vésnünk. Ha azt akarjuk, hogy erőnk legyen Isten akaratának megvalósítására, nyitva kell tartanunk lelkünknek csatornáit, melyeken át erőt nyerhetünk, melyeken át Isten ereje szívünkbe és munkánkba áramlik.

Lutherről azt írta társa Koburg várából, hogy naponta három órát tölt imádságban. Tudjuk, hogy Luther olyan nagy munkát végzett, hogy alig találunk néhány embert a világtörténelemben, aki annyit dolgozott volna, mint ő. Neki sok lelki erőre volt szüksége művéhez és ezért naponta bőven merített az erőforrásból, imádságában egyesült az Ur Jézussal és szívta lelkébe az Urnak éltető igéjét. Ő valóban vessző volt a szőlőtőkén. Jézuson a szőlőtőkén át szívta magába az Isten erejét. Istenre sok ember

gondol, gondolata szép és nemes, de csak gondolat marad. Csak aki Jézusra gondol, érzi szívébe áramlani az isteni új életet.

Goethe panaszkodott, hogy két lélek él az ő keblében. Pál apostol is érezte ezt, de a panasz nála elnémult, mert ő megtalálta az utat ahhoz, hogy csak egy lélek éljen az ő keblében. Ő diadalmasan írhatta a galátáknak: *Élek, de többé nem én, hanem Krisztus él bennem.* Ő szőlővessző lett, a nedv pedig, mely benne keringett, Krisztus volt. Aki a Krisztusból táplálkozik, annak nemcsak nedve, de gyümölcse is van. A szőlővessző az Istennek csodálatos műhelye, mely feldolgozza az áramló, keringő nedvet és zamatos gyümölcsé alakítja át. A keresztyén embernek is még csodálatosabb műhelynek kell lennie, melyben semmi sem vész el abból az erőből, melyet Istentől kap, hanem maradék nélkül alakul át Istent dicsőítő munkává. Amiképpen a szőlőműves megtisztítja és megmetszi a vesszőt, hogy bőven teremjen, úgy próbálja meg az Ur is az embert szenvedéssel, kereszttel, hogy annál dusabb gyümölcsözésre serkentse és képesítse.

Csodálatos tanítást ad nekünk Jézus, mikor magát szőlőtőkéhez, minket pedig szőlővesszőhöz hasonlít. Nélküle nem mehetünk semmire, elszáradunk és a tüzre vettetünk. De ha Benne maradunk, lesz nedvünk és gyümölcsünk, az Urnak öröme lesz bennünk és a mi örömünk is teljes lesz. A ma embere szinte hajszolja az örömet. Ime itt az örömök útja, itt a forrás, amely soha meg nem apad, melyből magunknak és másoknak mindenkor bőven merithetünk. A szőlővesszőt adta nekünk Jézus példának. A termő vesszőt a mennyei Atya megtisztítja végül a halál által is, hogy egy más világban még többet teremjen.

A Varsányi-ügy tárgyalása

— Saját tudósítónktól —

A budai ev. lelkész fegyelmi ügyének tárgyalását ápr. 15—18. napjain tartotta meg bíróküldés jogán a győri ev. egyházmegye törvényszéke Budapesten, az egyetemes egyház üllőiuti székházának nagytermében. A bíróság tagjai voltak: *Mihályi István* egyházmegyei felügyelő és *Németh Károly* esperes elnökök, *Berta Benő* kir. járásbírósi elnök, *Szalay Mihály* lovászpátonai lelkész és *Benedek Vince* ny. ig. tanító, közbírák. A vádat *dr. Szent-Iványi Géza* várm. tb. főügyész képviselte. A panaszosok nevében *dr. Konkoly Elemér* és *dr. Marcell János*, a panaszlott nevében *dr. Bátyka Zoltán* ügyvédek vettek részt a tárgyaláson.

A bíróság a Luther-Szövetség panaszosi jogát elismerte és hozzájárult ahhoz, hogy a felek tanukat előállíthassanak. A közvádlo *dr. Varsányi Mátyás* ellen háromféle vonatkozásban emelt vádat: a H. É. V. pénzkezelése és adományok átvétele ügyében, valamint a svéd ügyben a megengedett perujítás folytán, végül *dr. Krivoss* és társai és a budapesti egyházmegyei elnökség kezdeményezéséből keletkezett új fegyelmi ügyvel kapcsolatos vádat. Indítványát a bizonyítási eljárás eredményéhez képest teszi meg. Kijelenti továbbá a közvádlo az elnökség kérdésére, hogy átveszi a Budai Luther-Szövetség vádját is. *Dr. Varsányi Mátyás* rövid nyilatkozatban azt a reménységét fejezte ki, hogy a tanuvallomások igazolni fogják azt, hogy helyesen járt el és nem követett el semmi vétséget.

A bíróság azután a tanuk kihallgatására tért át. 79 tanu jelent meg a bíróság előtt, 3 időközben elhalt és négy meg nem jelent tanunak a vizsgálóbíró előtt tett és jegyzőkönyvbe foglalt vallomása felolvasatott. A bíróság mellőzte *Raffay püspök* és *Broschko esperes* kihallgatását, felolvasatott egy könyvszakértői véleményt, egyházi jegyzőkönyveket és több svéd lelkész levelét, *Johnson* lelkésznek ez ügyben *Raffay püspökhöz* intézett levelét és *Löffler Béla* levelét. Felolvasatott a kényszernyugdíjazási nyilatkozat kiállításakor felvett jegyzőkönyv és a nyilatkozat, melyben *Varsányi hibáit és tévedéseit elismerve felajánlja, hogy állását három hónap mulva feltétlenül elhagyja*. Felolvasatott *Varsányinak* az a kérelme is, melyben nyilatkozatában adott ígérete alól való feloldást kér.

A bizonyítási eljárás után a közvádlo vádjait három csoportba osztva adta elő. Az első csoportba tartoznak az egyház részére befolyt és alkotmányellenesen kezelt összegek ügyei. Ezek már szerepeltek az előző fegyelmi ügyben s miattuk már el is ítélték *Varsányi* lelkészt. Az alapítélet ellen perujítási kérelem adatott be, ebben a győri egyházmegyei törvényszéket delegálták s ez a perujítást megengedte. A bizonyításban felmerült anyag alapján a lelkész bűnös az E. A. 324. § d) és h) pontjába ütköző vétségben. Az alapperben konstatáltatott, hogy *Varsányi Mátyás* a kezeihez befolyt egyházi és előfizetési pénzek kezelése tekintetében nagyfokú szabálytalanságot és rendetlensé-

get követett el, azonban *dr. Hank József* vallomása alapján a bíróság azt is kimondta, hogy ezek a névtelenül nyugtatott 900.000 koronás összegek bennfoglaltatnak. Ezt az összeget a lelkész fiókjában találta s mivel nem tudta, honnan ered, névtelenül nyugtázta. Az a véleménye, hogy a felvett összegek és a névtelenül nyugtatott 900.000 korona közt semmiféle összefüggés nincs. A *Kaiser-féle* ötszázezer koronás és több kisebb adomány a lelkész kezelése alatt eltűnt. *Nem állítja, hogy a lelkész ezeket az összegeket eltulajdonította. Csak azt tudja, hogy ezek nem kerültek arra a célra, amire eredetileg szánva voltak, mert az E. A. rendelkezéseinek meg nem felelő kezelés alatt elkallódtak.* Nem tartja elégnek azt a büntetést és azt a minősítést, amit az alapperben a bíróság eszközölt, azért javasolja, hogy a megjelölt vétségekben bűnössége mondassék ki.

A második ügyben, a svéd gyűjtés tekintetében már szintén volt fegyelmi eljárás. Mikor azonban a lelkész érezte, hogy nagy bajban van, nyilatkozatot állított ki. Beismerte, hogy a kifogásolt dolgokat elkövette s azt ígérte, hogy ilyen működést többé nem fog folytatni. Beismerte azt is, hogy a gyűjtéseken kívül lelkészhez nem illő üzleteket is le akart bonyolítani. Beismerése és bocsánatkérése után a bíróság megszüntette az eljárást. Mikor azonban a budai egyházban olyan atmoszféra keletkezett, mely a háborítatlan hitéletet kizárja, a panaszosok az eljárást folytatását határozták el. A győri egyházmegye törvényszéke jögerősen kimondta, hogy a folytatásnak helye van, mert a vádelejtés folytán a cselekmények csak akkor évülnek el 3 év alatt, hogyha a panaszlott nem követ el újabb vétségeket. Mivel azonban *Varsányi Mátyás* több kifogásolható cselekményt követett el, az elévülés nem állott be, az eljárás tehát folytatandó. Kéri, hogy ebben az ügyben az E. A. 324. § g) és h) pontjába ütköző vétségben mondják ki bűnösnek, mert ezeket a vétségeit maga is beismerte és azok a tanuk vallomásaival bizonyítottaknak tekinthetők. Újabb cselekmény az, hogy a gyűjtést mentőlevelekkel tetézte.

Harmadsorban vádolja újabban tanusított magatartása miatt. Az eljárások folyamán *Varsányi Mátyás* előjáróinak egy nyilatkozatot adott. *Belátta, hogy személye az oka a békétlenkedésnek, nem akar akadály lenni a normális hitéletnek, záros határidő alatt máshová megy, ha pedig ez nem sikerül, belenyugszik a nyugdíjazásba. Nyilatkozatát azonban egyoldalúan visszavonta, a többség bizalmára való hivatkozással.* Azonban ezzel szemben áll az, hogy egy olyan nyilatkozat, amit egy lelkész önmagával való komoly leszámolás után ad, az egy lelkészt köt és egyoldaluan nem térhet ki az abban foglalt kötelezettség alól. Ha ezt teszi, az lelkésznél olyan erkölcsi defektus, amit vétségnek kell minősíteni. Fegyelmi eljárásban egy ilyen nyilatkozat megtétele és visszavonása az eljáró egyházi hatóságok és törvények jóhiszeműségével való visszaélés. A beismerést és az új életre való eltökéltséget a panaszlottnak lelkészként és férfiként állania kellett volna. Ennek azonban az ellenkezőjét tette. További működésében sem látszik semmiféle megbánás. Folytonosak a torzsalkodások. Ma a budai egyházban a régi vezető-

ség visszavonult, a belbéke nem javult, normális hitélet nincs. Lehet a hivekben is nagyfoku hiba, az azonban kétségtelen, hogy az egyházi vezetőség mindezek dacára arra hivatott, hogy példát nyújtson és hogy a béke érdekének a maga érdekeit alárendelje. Olyan cselekmények, amelyek anyaga a törvényszék előtt fekszik, lelkésznel kétszeres beszámítás alá esnek. A csere idején a lelkész visszaélt a német hivek bizalmával s saját érdekében, megtévesztéssel akarta a német istentiszteletek akadályát elhárítani. R. B. adományát a maga részére tartotta meg. Mihelyt egy panaszpont felmerült, azonnal és kivétel nélkül ellenakciót indított meg, amelyben leszerelték a panaszosokat és olyan nyilatkozatokat vettek ki tőlük, amelyekkel előbbi vallomásaikat értéktelennítették. Ebben az esetben is így történt. Az adakozó írásbeli nyilatkozattal az egyház részére küldte el az adományt. Ha skrupulusai voltak, a lelkésznek az lett volna a kötelessége, hogy ne a maga nevében nyugtázza és könyvelje el az adományt, hanem előbb derítse fel kétségeit. Ő azonban sietett az adományt a maga részére nyugtatni, ahelyett, hogy magasabb érdekeket tartott volna szem előtt. Az irgalmas samaritanusról szóló prédikációja annak a bizonyosságát nyújtja, hogy hiveinek még a szószéken sem bocsát meg. Erről az agresszív magatartásáról tanuskodik a felügyelőhöz intézett levele is. Ilyen levelet lelkész elnöktársának nem írhat. A felügyelőt saját érdekében sem lett volna szabad megsértenie és magától elidegenítenie. A megbocsátásban neki lett volna kötelessége a kezdeményező lépések megtétele és a példaadás. A bizonyítékok azt indokolják, hogy vádat emeljen az E. A. 324. § h) pontja alapján. Az áldatlan harc oka a lelkész személyében rejlik, aki ezt maga is belátja, állásából való távozásra kész, de visszaél előjáróinak jóhiszeműségével, megszegi adott szavát s saját érdekében megtéveszti őket. Vádat emel a 324. § f) pontja alapján is, mert az egyház békéjét helytelen magatartásával feldulta, vizályt keltett és még istentiszteleteken is kifogásolható magatartást tanusított, a fegyelmi eljárások során ellene valló terhelő tanukat pedig a polgári bíróságnál fejjelentette. Vádat emel azért is, hogy R. B. egyházi célra szánt adományát saját honoráriumának tekintette és saját céljaira használta fel. Ezen vádak a panaszlott beismerésén kívül a tanuk vallomásai is igazolták. Szomorú kötelessége, hogy a büntetés mérvére is nyilatkozzék. *E vádak beigazolódása folytán kénytelen a bíróságtól azt kérni, hogy az E. A. 326. § c) pontjában foglalt állásvesztés büntetésével sujtsák a halmazatra és a visszaesésre való tekintettel, mely más büntetést nem eredményezhet.*

Dr. Konkoly Elemér csak külön vádjaival foglalkozik, de megvilágítja néhány mondattal a panaszosok általános állásfoglalását. A Luther-Szövetség az alapszabályok szerint olyan egyháztársadalmi intézmény, amelynek panaszosi joga vitássá nem tehető. Panaszos a Luther-Szövetség azért, mert Varsányi Mátyás bizonyos ideig elszámolás nélkül kezelte a Szövetség vagyont. Ha akkor a Szövetség létezett, most, amikor a Szövetség elszámolást követel, az aktorátus kérdése nem lehet vitás. Megbízóí nevében Varsányival szem-

ben két vádat emel. Az első részben belekapcsolódik abba a vádba, hogy egyházi engedély nélkül saját céljaira pénzeket gyűjtött s azt kifogásolja, hogy Varsányi a pesti oldalról is elfogadott adományokat. Felfogása szerint minden a hivektől befolyó adomány — ha az nem kifejezetten a lelkésznek szól — egyházi célokra szolgál. Ehhez kapcsolódik az a kérdés, hogy a lelkész a kezeihez befolyt adományokat részben kétszer számolta el. 1922 április 10-én a lelkész felesége küldött Lundall svéd lelkésznek elszámolást, 1922-ben pedig Varsányi Mátyás saját presbitériuma elé terjesztett egy elszámolást, amelyben tételről-tételre megisméltődnek azok a kiadások, melyeket felesége a svédek adományai terhére számolt el. A tételek összegszerűen is azonosak. A két elszámolás közül az egyik nem lehet jóhiszemű, amivel a lelkész elkövette az E. A. 324. § h) pontjában foglalt vétséget: hivatali jellegével össze nem férő magatartást tanusított. Azzal, hogy a cura pastoralist elhanyagolta, viszont az E. A. 324. § d) pontját szegte meg. A presbitérium könnyíteni akart a lelkész terhein. Presbiterek vállaltak magukra látogatásokat s mikor erről jelentéseket tettek, a jelentés nem jutott el a lelkész kezéhez. Mikor pedig pár nappal később az érdekelt presbiter igen energikus formában felhívta személyesen a lelkészt néhány látogatás megvételére, az ezt a kötelességét elmulasztotta. Kéri, hogy a bíróság a vádak elbírálásánál az erkölcsi szempontokat vegye figyelembe. *Buda az egyetemes egyház egyik legtekintélyesebb egyházközsége, intelligens, vallásos hivei vannak, akik az ősi áldozatkészség bizonyítékait szolgáltatják. A volt gondnok vallomása szerint ez az áldozatkészség ebben az egyházban majdnem teljesen megszűnt, ami nyilván a lelkész magatartásának a következménye. Hibái kétségtelenek. A helyzet elmérgesítésében mindkét oldalon történhetnek hibák, azonban objektív bírálat alapján is nyilvánvaló, hogy ezek legnagyobb részét a lelkész követte el. Tíz év alatt ez a harmadik fegyelmi eljárás ellene. Az első megszüntetéssel végződött kétségtelenül értékes személyiségére és fiatalságára való tekintettel. Azonban ennek az eljárásnak mementonak kellett volna lennie a jövőre nézve. Ebbe a megoldásba akkor kivétel nélkül mindenki belenyugodott. 1922 után egy oldalról sem volt kritika, senki sem mondta, hogy a lelkész nem méltó a papi talárra. Működését egyetemes célok szolgálatába állíthatta. Rövid idő múlva azonban újabb panaszok merültek fel ellene s ezek vezettek az 1927-es eljáráshoz. Ekkor a lelkésznek magába kellett volna szállnia, szelidlelkűséget kellett volna tanusítania ellenségeivel szemben. Ő azonban támadásba ment át, megbántott presbitereket és hiveket is. Ez váltotta ki a jelenlegi áldatlan állapotot. Ennek legfőbb oka a lelkész. A panaszosokat vele szemben semmiféle bosszúállás nem vezet. A tizenkettedik órában felhívja Varsányi Mátyást, hogy ne kívánja ennek az ügynek itélettel való bevégzését: kérje nyugdíjazását. Tehetségeivel és képességeivel még új életet kezdhet. Talárra való hivatkozással kéri, hogy hagyja el ezt az egyházat. Ebben az esetben megbízói semmiféle megtorlást nem kívánnak. Ha felszólítása eredménytelen volna, akkor kéri annak kimondását, hogy dr. Varsányi*

Mátyás nem alkalmas a budai egyház vezetésére.

A védő összefoglalta a vádakat és újabb bizonyítékokat terjesztett elő. A bíróság a védő pót-lásait tudomásul vette és több svéd lelkész újabb keletű leveleit, Hallenberg lelkész sürgönyét és több jegyzőkönyvet olvastatott fel, majd a védő tartotta meg védőbeszédét. Fohással fordult a Mindentudóhoz, hogy a bíróság tárgyilagosan ítélje meg az előtte levő ügyet s erőt kért a maga részére, hogy kiderítse az igazságot és beigazolhassa, hogy minden vád merő kitalálás és rágalom. Szeretné a vád képviselőjét megvizsgáltatni, hogy vádjai nem állanak meg s nem kell rossz véleményel lennie a megvádolt lelkésztől.

Sorra veszi a vádakat. Az adományok elkönyvelése és felhasználása tárgyában már volt egy ítélet. Ezt perújítás során sem lehet felülbírálni. *Uj ítéletet csak abban az esetben lehet mondani, hogyha új tényállás van.* A tanuk egyöntetűen azt bizonyították, hogy Scholtz püspök ideje alatt is éppen úgy ment az adományok felvétele és a pénz-tárba való beszolgáltatása, mint Varsányi alatt. Nem lehet azt mondani, hogy ez a kezelés alkotmány- és szokásellenes lett volna és mivel a budai egyház gondnoka nem lehetett állandóan a lelkési hivatalban, az egész esetre áll »a szükség törvényt bont« közmondás igazsága. Nem áll meg az a vád, hogy a névtelenül szereplő 900.000 koronás adományban nem lehetett volna nyugtatni a hiányzó adományokat. A Kaiser—Szücs-féle adományokat 3-án vette át a panaszlott felesége, a lelkész fiókjában 900.000 koronát talált, azt 5-én nyugtatta a H. É. V.-ban. Dr. Hank arról tett vallomást, hogy a megállapított hiányok összege 905.000 korona s ez van nyugtatva névtelenül. *Lehetetlennek tartja, hogy egy ilyen gyengén megalapozott vád alapján egy lelkész becsületét és integritását valaki bántassa. Nem lehet marasztalást kimondani azért sem, mert a pénzeket a lelkési irodában hárman vették fel: a lelkész, a felesége és a segédlelkész. Nem lehet tudni, hogy ki vette át a pénzeket, azért ezen az alapon is felmentő ítéletet kér erre a vádpontra.*

A svéd ügyben a vád írásos bizonyítékokra és tanukra hivatkozott. *A legterhelőbb tanu vallomása etikai és pszichológiai szempontból rejtély.* A vallomás nem fedi a tényeket és tévedése csak azzal magyarázható, hogy nem azt mondta, amire csakugyan emlékezett, hanem azt, amiről sokat beszéltek. A vád azt mondja, hogy Varsányi Svédországban egyéni céljait szolgálta s hogy a gyűjtést engedély nélkül végezte. *Nincs adat arra, hogy Varsányi provokálta volna a gyűjtést.* Személy szerint nem is gyűjtött. Csak elfogadta azt, amit neki mások gyűjtöttek. A svédek diszkréciójára bízták, hogy mire fordítja a gyűjtött pénzt.

Egyébként az egyháznak hasznot is hajtott, mert előadásokat tartott és cikkeket írt s minden-kiben csak szeretetet és tiszteletet ébresztett maga iránt. *Az egész svéd ügy tulzás. Rágalomnak ülték fel, melynek semmi alapja nincs. Van ugyan Varsányinak egy nyilatkozata, mely mindezt elismeri, csak hogy általános jogszabály az hogy egyezségekben kijelentett állításokat nem lehet tényeknek venni. Varsányi mindent elismer, de csak fenn-tartással. Nyilatkozata csak békülékeny gesztus volt,*

hogy az ügyet be lehessen fejezni. Svédországból visszajövet Varsányi is belekerült abba az áram-lathba, amely külföldi gazdasági összeköttetéseket keresett. Megalakította a svéd-magyar társaságot s ennek főtitkára lett. Ebben a minőségében igyekezett gazdasági kapcsolatokat létrehozni, azonban mihelyt az egyházi hatóság lemondásra felszólította, lemondott. *A svéd papok ezek miatt a gazdasági tervek miatt diszuszválódhattak s később változhatott meg először kedvező véleményük.* Lehetetlen, hogy ezt az ügyet most, tíz év múlva bírálják el, még ha a vádak igazak volnának is. *De az egész dolog nem igaz, csak a pletyka futja föl.*

A harmadik vádcsoport a jelenlegi fegyelmi tárgya: hogy Varsányi az adott reverzalist visszavonta. Varsányi őszintén cserélni akart. *Mikor terve meghiusult, nem vonta vissza nyilatkozatát, hanem csak arra kérte a püspöki hivatalt, hogy oldja fel kötelezettsége alól.* Ezt a kérést is gyűlekezete többségének valóságos kényszerítésére tette, mert csak néhány ember zavarta a gyülekezetben működését, ezek is legnagyobbbrészt egyéni okból. *Beadványa egyszerű kérelem, tehát nem lehet a dolgot úgy beállítani, hogy megszegte szavát. Ha a hatóság a közös megállapodást feltétlennek tekinti, akkor nem kell a nyugdíjazáshoz Varsányi hozzájárulása. El lehetett volna a kérelmet utasítani.*

A német istentiszteletek ügye úgy áll, hogy Varsányi áhította az áthelyezést. D. elől el akarta azt az akadályt háritani, hogy német istentiszteletek vannak. *Maga és barátai viszik a nyilatkozatot a hívekhez s csak természetes, hogy azok a nyilatkozatot aláírták.* Budán ugyanis kevés a német hívő. Budapesten egyébként van külön német egyház is. *Aki nem tud és nem tanult meg magyarul, az nem is érdemli meg, hogy miatta kétnyelvű gyülekezetet tartsanak fenn.* A nyilatkozat aláírása nem büncselekmény.

R. B. fia megkonfirmálása alkalmával a lelkésznek borítékban 300 pengőt adott át. Nem lehet kifogásolni, hogy a lelkész a kapott összeget a maga céljaira fordította. Ha az adományozó nem mondta határozottan, hogy milyen célra adja, akkor ehhez a lelkésznek joga volt. A tanu azt vallotta, hogy befelé egyházi célra szánta, de a pénz felhasználásába belenyugodott. Tehát ebben az ügyben is nyugodtan várja az ítéletet.

Nem lehet Varsányit megbüntetni azért sem, mert állítólag ellenakciókat rendezett. A vád azt állítja, hogy viselkedése egyeseket sértett. Az irgalmas samaritánusról szóló prédikációt nem lehet vád tárgyává tenni: Varsányi nem ellen-ségeit prédikálta ki benne, hanem az egyház megmentésére hívta fel benne a híveket. Ez a beszéd nemcsak azt a hatást váltotta ki, amit a vád állít, hanem igen sokakat meg is indított. Aki magára vette, ezzel csak azt mutatta, hogy már a bibliában is vannak olyan helyek, melyek a mai viszonyokra és személyekre vonatkozathatók. Nem tehető vád tárgyává az a levél sem, melyet a lelkész a felügyelőhöz írt. Kifejezéseiből egyáltalán nem lehet azt következtetni, hogy Varsányi kötekedő ember.

Az utolsó vádpont az, hogy a tanukat feljelentette a polgári bíróságnál becsületsértés miatt. Azonban nem a lelkész, hanem a felesége tette a

feljelentést, még pedig azért, mert a tanúk részben beadványokban, részben nyilatkozataikban beszéltek róla. *Azért, amit a felesége tesz, a lelkész ellen nem lehet fegyelmi eljárást indítani.*

A cura pastoralis elhanyagolására csak egy tanu van. Ez is hangulatkeltő módon tette meg vallomását. A három eset közül kettő a tárgyaláson tisztázódott. Ha a védelemnek sikerült két esetet megdönteni, akkor nem valószínű, hogy a harmadikat illetőleg a tanu objektivitása nagyobb lett volna.

Mosolyogni kell azon az állításon, hogy a budai egyház békéje Varsányi személye miatt lehetetlen. A befejezett fegyelmi után bocsánatot kért Varsányi. *Erkölcstelen és alkotmányellenes álláspont az, hogy néhányan nem nyugodtak bele a fegyelmi büntetésbe, hanem Varsányi távozását követelték a presbitériumban.* A jóérzésű emberek eltávoztak a gyűlésről, tizennyolc bátor ember azonban meghozta a határozatot s fel is merték azt az egyházi hatósághoz terjeszteni. Ezek után a vezetőség nem mert közgyűlést tartani. A jóérzésű presbiterek lemondtak s a többieket is felszólították, hogy mondjanak le. Így indult meg a szervezkedés a budai egyházban azért, mert *egy törpe minoritás szembehelyezkedett mindennel.* Ekkor született meg a lemondó nyilatkozat is. Meddő, káros viták folytak az egyházban, az egyház exlexbe került, a kisebbség félrevezette az egyházi hatóságokat s mikor az a választást mégis elrendelte, akkor a kisebbségnek az volt a választási jelszava, hogy Varsányi agitál s ilyen viszonyok közt nem lehet választani. Mióta azonban a választás megtörtént, azóta nincs Varsányi-ügy, a hívei nem tartottak gyűléseket s csak egy beadványt juttattak el a törvényszékhez, ebben is csak annyit kértek, hogy a fegyelmi ügyet minél előbb tárgyalják le.

A másik oldalon nem a presbitérium támadott, hanem a Luther-Szövetség. Ennek a közgyűlésén jelent meg 12 vagy 13 emberből álló hatalmas tömeg, ennek a közgyűlésnek elnöki megnyitóját terjesztették fel a törvényszékhez, amelyben Varsányit súlyos sértésekkel illették. Varsányi ezeket és a tárgyaláson elkövetett sértéseket is apatikusan fogadta. Ez mutatja, mennyire meg van törve. Az egész vád pletykák alapján indult el s mégis elrendelték az előzetes felfüggesztést s ez már 22 hónapja van érvényben. Ebből Varsányinak nagy a lelki, anyagi és erkölcsi kára. A felfüggesztés olyan színben tünteti fel a lelkészt, hogy bűnös. A kívülálló nem tudja, hogy a vád milyen üres, csak azt tudja, hogy a felfüggesztés 22 hónap óta tart, tehát valami okának kell lennie. Pedig nem a bűn nagy, hanem csak az aktacsomag nőtt meg mesterségesen. Ha van is valami hibája, ha nagyon nagy gonddal lehet is valami kivetni valót találni működésében, a kiszabható büntetést százszor elszenvedte már s ezért is fel kell őt menteni. Kéri a bíróságot, hogy a szeretet parancsát is vegye figyelembe. *Budán nem az a baj, hogy kevés a szeretet, hanem az, hogy rosszul van elosztva. Kéri, hogy a bíróság vegye figyelembe Pál apostolnak azt a mondását, hogy a törvény betöltése a szeretet és mentse fel a panaszlottat minden vonalon.* Vegye végül figyelembe még abban az esetben is, ha elmarasztalja, hogy nincs oly súlyos vétke,

ami miatt a felfüggesztést fenn lehetne tartani, tehát helyezze azt hatályon kívül.

Közzéadó röviden reflektált a védő beszédjére. Mivel a védelem konkrét cáfolatokkal nem szolgált, a vádat minden vonatkozásban fenn tartja és ellenzi a felfüggesztés megszüntetését. *Dr. Konkoly Elemér* védi a cura pastoralis elhanyagolása dolgában tett vallomás megbízhatóságát. Nem kapott cáfolatot a kétszeresen elszámolt pénzekekről sem.

A védő végszavában megegyeszer összefoglalja a vádakát és meg akarja azokat cáfolni. Végül dr. Varsányi Mátyás reflektált a vádakra. Lelkét legjobban a cura pastoralis elhanyagolásának vádjában sebezte meg, holott ő ezt nemcsak az iskolában tanulta, hanem valóban gyakorolta. A budai nagy gyülekezetben való sok munkája mellett is szorgalmasan látogatta híveit. Ezt bizonyítja az a körülmény is, hogy éppen a vádban szereplő családnál gyámságot is vállalt. Azt kéri a bíróságtól, hogy miként Jézus Péternek, ugy a bíróság neki is azt mondja az ítéletben: »Legeltesd az én juhaimat!«

A törvényszék zárt ülésben hozta meg ítéletét, melyet április 18-án este 7 órakor hirdetett ki:

Az ítélet kimondja, hogy dr. Varsányi Mátyás vétkes az E. A. 324. § d), f) és h) pontjaiban foglalt vétségekben: egyháza békéjét viszálykodással megzavarta, oly magatartást tanusított, mely lelkészi állásával nem fér össze és hivatalos kötelességei teljesítésében nagyobb mérvű hanyagságot tanusított. Ezért az E. A. 326. § b) pontjában ötszáz pengő pénzbüntetéssel sújtotta s kötelezte, hogy az eddig felmerült 1932 pengő 20 fillér perköltséget is megfizesse. A felfüggesztést a bíróság megszünteti, ez a megszüntetés azonban csak az ítélet jogerőre emelkedésével lép hatályba. A svéd ügyben a vádat elutasítja és a panaszlottat felmenti.

Az indokolás szerint a bíróság igazoltnak látja, hogy Varsányi Mátyás, jóllehet nyilatkozatban fogadta, hogy nyugdíjaztatása ellen nem tesz kifogást, mégis megkezdte megint lelkészi működését. Felügyelőjével nem ért meg. Felesége hivatalos dolgokba való beavatkozását türte. Olyan egyházi beszédet mondott, melyben ellenfeleit megszólta. Elmulasztotta azt a lelkipásztori látogatást, melyet egy helyette eljáró presbiter figyelmébe ajánlott.

A büntetés megállapításánál súlyosbító körülménynek tekintette a bíróság azt, hogy nagy kiterjedésű és súlyos fegyelmi eljárás folyt ellene, ellenben mentőnek tartotta azt, hogy Varsányinak nagy az elfoglaltsága és hogy nagy családja van.

A svéd vádak alól azért mentette fel a törvényszék, mert ebben az ügyben régebben a vádat elejtették ellene s mert az eljárás új tényállás nélkül nem folytatható. Az ítélet kihirdetése után az egyházi elnök a »Miatyánk« elimádkozásával rekesztette be a tárgyalást.

.....
A 8 órai Ujság április 26-i számában rövid közlemény jelent meg a Varsányi-ügyről. Felhívták figyelmünket egy más lapban megjelent közlésre is, mely valamivel rövidebb. Saját tudósítónk kimerítő jelentése azonban feleslegessé teszi számunkra, hogy a napilapokban megjelent híreket mink is lenyomassuk.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Hivatkozással a »Hegyen épített város« című lapnak 1931. évi április 2-án kelt 7. számában »Világosságot az u. n. püspöki birtokok ügyében« cím alatt megjelent közleményre, a következőkről értesitem:

Az O. F. B. 5215/1925. sz. ítéletével, a bányai ev. egyházkerületnek püspöki javadalom céljára juttatta a kérdéses birtokot. A juttatás következtében elintézendő telekkönyvi, ármegállapítási és ezzel kapcsolatos ügyek előreláthatólag rövidesen befejezést nyernek, úgyhogy hivatalos tudomásom szerint a földbirtok juttatására vonatkozó jelentés most már a folyó évi egyházkerületi közgyűlés elé kerülhet. A jelentésből pedig ki fog tűnni, hogy a fentmegnevezett hírlapi közleménynek adatai tévesek.

Tisztelettel kérem, hogy ezt a levelemet — az állítólag aggódó ev. lelkek megnyugtatóására — becses lapjában közölni sziveskedjék.

Budapesten, 1931 április 20-án.

Kiváló tisztelettel:

dr. Mészáros Gyula,

a bányai ev. egyházkerület
ügyésze.

A Luther-film betiltása

Nagytiszteletű Szerkesztő Ur!

Tisztelt Barátom!

A Luther-film betiltása egyházi lapjainknak különböző kommentárookra adott alkalmat és mivel úgy látom, hogy a cikkírók és nyilatkozók befejezték mondanivalóikat, hadd nyilatkozzam én is, mint talán legilletékesebb és éppen a te lapodban, mint amely szükségesnek vélte ezt a kérdést heteken át napirenden tartani.

A múlt év december 30-án meghívást kaptam a filmcenzura igazgatójától, Horváth Elek ny. miniszteri tanácsostól (aki tagja kelenföldi egyházközségemnek, tehát nem fanatikus katolikus, ahogy egyik egyházi lapunk megjegyezte), hogy a Luther-film cenzurabemutatóján mint szakértő jelenjek meg. Érezvén az ilyen megbízatás felelősségét, kérdést intéztem dr. Raffay püspök urhoz, hogy szakértőként nyilatkozhatom-e ebben az ügyben. »Elmehet, de csak mint magánember és csak magánvéleményt nyilváníthat.« (Hiszen én sem gondoltam másként!) A film lepergett. Mit mondjak róla? Nem ismerem a német színészeket, de első tekintetre megállapítható volt, hogy az egész szereplő gárda a filmszínészet őskorára emlékeztető ósdi eszközökkel kereste a hatást. Áll ez elsősorban Luther megszemélyesítőjére. Ugyancsak megállapítottuk, hogy ez a film agyonnyírva került hozzánk. A legnagyobb történelmi jelenetek vagy teljesen hiányoznak, vagy csak futólag érintik azokat. A worms-i jelenetben a világtörténelem vasöklü hőse egy szánandó, mimikázó, kisvárosi nyárspolgárrá alacsonyodik és a nagy tumultusban alig venni észre, hogy Luther is jelen van. Ellenben annál nagyobb tulzásokkal hozták ki a reformáció bántó kinövéseit, így különösképpen a Karlstadt-féle lázongást. De minek folytas-

am a film jellemzését? A cenzurabizottság előtt mint magánember annak a nézetemnek adtam kifejezést, hogy ez a film egyáltalában nem alkalmas Luther világtörténelmi nagyságának öregbitésére és ha tőlem függne, semmiesetre sem hoznám evangélikus népem elé, mert elhomályosítaná azt az ideált, amely Lutherről lelkében él. A jelenlevő dr. Szabó Vendel kath. theol. tanár csak ennyit mondott: »Mi semmi kifogást nem emelhetünk a film előadása ellen.« Azt hiszem, ez a megjegyzés ennek a vizenyős és semmitmondó filmnek a legjobb kritikája. Hogy azután ezt a filmet letiltották, ahhoz nekem semmi közöm, nem az én jelenlétemben történt, a filmcenzurabizottság minden beavatkozástól függetlenül hozza meg határozatait. Nem tartom kizártnak, hogy a bírálóbizottság a filmet engedélyezi, ha kedvezőbb véleményt mondok, de evangélikus lelkiismeretem tiltakozott az ellen, hogy mást mondjak, mint amit látok és érzek.

Fellebbezés folytán a filmet a belügyminiszter képviselője előtt még egyszer lepergették. Ez alkalommal dr. Raffay püspök és Kemény Lajos farsori lelkész is jelen volt. Véleményük nem volt kedvező. A filmet felülbíró bizottság ismét a szakértőktől függetlenül cselekedett, amikor végleg levette azt a napirendről. Elismerem azonban itt is azt, hogy a bizottság másként döntött volna, ha a protestáns szakértőknek más lett volna a véleményük. Tehát az »Evangélikus Családi Lap« február 8-i számában megjelent közlemény fedi a tényeket.

»A Luther-film« címen a »Hegyen épített város« február 19-i számában Szimonidesz Lajos foglalkozik a kérdéssel. Legyen szabad néhány sorban először is neki válaszolnom.

1. Igaza van a cikkírónak, amikor a filmet üzletnek mondja. De nincs igaza, amikor a békéscsabai üzleti érdekeltség védelmére kel, amely tudvalevőleg az egész vállalkozást finanszírozta volna, bármilyen szép dolog is egyébként, hogy dr. Szeberényi Lajos esperes hivei anyagi érdekében még a főrendiházban is fel akart szólalni. Végtére többet ér talán, hogy hiveink ezrei meg ne botránkozzanak, mint hogy néhány értelmes üzletembert anyagi károsodás ne érjen.

2. De különben is újra kijelentem, hogy sem a »protestáns nézők«, sem semmiféle »érdekközösség« nevében nem nyilatkoztam. A magam nevében szoltam, ehhez való kétségtelen jogomat pedig éppen a cikkíró nem fogja kétségbevonni.

3. Veszedelmes tétel, hogy »népünknek kétségbevonhatatlan érdeke, hogy szabadon éljen és mindenki saját belátása és egyéni gusztsusa szerint válogathassa ki azt, amihez kedve van«. Kérdés, mit értünk a szabadság alatt, mert szomorú példáink vannak, hogy ez féktelen szabadossággá is torzulhat. Mert ha állna ez a tétel, mi értelme lenne annak, hogy a tiszta erkölcsöt prédikáljuk, hogy hiveinket attói óvjuk, hogy a 16 éven fölülieknek szóló mozielőadásokat látogassák, vagy szélsőséges politikai és társadalmi megmozdulások vak eszközeivé legyenek. De meg is fordíthatjuk ezt. Ha népünknek minden szabad, miért akarják ugyanezt a jogot, a szabad véleménynyilvánítás jogát vezető férfiaktól megtagadni? A keresztyén

ember szabadságához tartozik az is, hogy tiltakozzék minden ellen, ami embertársait megbotránkozthatja, vagy a bennük lévő eszményiséget lerombolhatja, vagy a saját jogos egyéni véleményével meg nem egyezik.

4. Elhíheti a cikkíró, hogy a filmcenzura igen jó szolgálatot tett nekünk a betiltással, mert ez az igenis fércmű ország-világ előtt nem »dokumentálta volna egyházunk eredetének nagyszerűségét, hitünk hőseinek a nagyságát és hitünknek más nézetekkel szemben való igazságát«. Cikkíró erre azt mondaná: »Bizzuk ezt a nézőkre.« Jól néznénk ki, ha a mérges gázak hatékonyságában csak akkor hinnénk, ha magunkon először kipróbálnók. Veszedelmesnek tartom ezt a filmet, mert megsegyenit és megaláz, tehát ideált rombol.

A H. É. V. március 5-i száma idézeteket közöl különböző egyházi lapokból, amelyek a tények ismerete nélkül, csak úgy kapásból intézik el az ügyet. Dr. Szeberényi főesperes urnak nyilatkozatára csak azt válaszolhatom, hogy a filmet először én mondtam alkalmatlannak az előadásra.

Ami végül dr. Hans Préuss nyilatkozatát illeti, csak a vak nem veszi észre, hogy a bírálók álláspontját igazolja. Mert ha ez a tudós, aki kétségtelenül a teljes, vagyis csonkítatlan filmet látta, »történelmileg és pszichológiailag ügyetlen, sőt lehetetlen dolgokat« látott benne, mennyivel inkább kellett ezt nekünk konstatálnunk, akik »szerencsések« voltunk a megcsonkított mű cenzurájánál jelen lehetni.

Soraim közléseért halás köszönetet mondok.

Szántó Róbert

Minden lélek virág...

Minden lélek virág,
Mely szírmot bontogat —
S kelyhéből elszálló
Illat a gondolat.

Oh, gondolj mindig jót,
Szépet és nemeset,
Hogy nemes virágként
Ismerjék lelkedet!

Vitovszky István

Gróf Vigyázó Sándorné — Bárány Podmaniczky Zsuzsanna (1838—1923) életrajza. Irta: Dr. Vargha Zoltán. Érdekes, bennünket, evangélikusokat, különösen érdeklő mű jelent meg a Magyar Tudományos Akadémia kiadásában. A tudós szerző okmányok alapján elmondja a nagyszony életfolyását a balesőtől a rákoskereszturi sirboltig; örömeit, fénykorát, családi boldog éveit és csapásait, amelyeket hosszú életén át el kellett szenvednie. Igen szép irányban megírja, hogy nem a gazdagság, — az urinó igen gazdag volt, — nem a rang teszi boldoggá az embert, hanem a nyugodt szív, a megelégedés és az Istenben való feltétlen bizalom.

A nagyszonyinak meg kellett élnie, hogy elveszítse egymásután legifjabb és legdédélgetettebb Sándor fiát (akinek emlékét szép alapítványokban megörökítette), egyetlen leányát, később férjét, hogy utolsó éveit ágyban töltve, önfeláldozó Ferenc fiával együtt élje.

Az igen érdekes életrajzot mindenkinek ajánlhatjuk.

Istentiszteleti rend a budai ev. templomban

Május hó 3-án 9 órakor ifjúsági istentisztelet: Hüttl.

10 órakor német istentisztelet: Fürst Ervin h. lelkész.

11 órakor magyar istentisztelet: Fürst Ervin h. lelkész.

Május 10-én 9 órakor ifjúsági istentisztelet és urvacsonna.

A VIII. o. tanulók bucsuztatása: Reif.

11 órakor magyar istentisztelet: Virág Jenő, s. lelkész.

Istentiszteletek a kórházban:

Május 3-án 9 órakor istentisztelet a Lipótmezei Elme és

Ideggyógyintézet kápolnájában: Virág Jenő s. lelkész.

10 órakor istentisztelet az Uj Szt. János kórház prot. imatermében: Virág Jenő s. lelkész.

11 órakor istentisztelet a Régi Szt. János kórházban: Virág Jenő s. lelkész.

Kereszteltük: Huszár Bélát.

Eskettük: guóthfalvi Guóth Emilt Kanizsai Teréziával.

Temettük: Jós Ferencet, Henszelmann Gyulát.

Schöll Lajos ev. lelkész, a tolna—baranya—somogyi egyházmegye esperese, április 18-án Hidason tüdőgyulladásban elhunyt. A dunántúli egyházkerületben és az egyetemes egyház gyűlésein is gyakran felszólalt és bizonyosságát adta buzgalmának és tudományos képzettségének. Különösen a lelkészek sanyaru anyagi helyzetével foglalkozott sokat és iparkodott rajtuk segíteni. Özvegye és három gyermeke siratja.

Baldauf Gusztáv pécsi lelkész 53 éves korában halt meg váratlanul április 21-én. Hosszabb ideig volt püspöki titkár. 1917 óta a pécsi gyülekezet közkeveltségnek örvendő lelkésze, aki igazi apostoli buzgósággal gyűjtötte össze a maroknyi evangélikus hívő sereget és csodálatosan szép és sikeres egyházi tevékenységet fejtett ki. Sikerült neki az egyetemi ifjúságot és az egyetemi tanári kar evangélikus tagjait is az egyházi munkába bevonni. Megszervezte a belmisziói munkát végző diakoniát, a gyülekezet belső életéről pedig lapban értesítette híveit és a nagy közönséget. Mikor Pécsért jártunk, örömmel hallottuk, hogy a gyülekezet az ő kezdeményezésére rendezte a lelkész fizetést és eltörölte a stólat, mely különösen városokban nagy kárára van a lelkész tekintélyének. Halálát özvegye és fia gyászolja. Mindkét kiváló lelkész D. Kapi Béla püspök bucsuztatta el a temetéskor. Távozásuk fájdalmas sebet üt a család és az egyház testén. Emlékeztök legyen áldott!

Januári számunkban adtunk hírt a volt somorjai ev. lelkész, **dr. Halmi Béla** haláláról, ki szívbeteg volt. Özvegye gyermekeivel együtt Budapesten akart megtelepedni és tanuló ifjak számára otthont szándékozott létesíteni. Itteni tartózkodása idején váratlanul elhunyt a nemeslelkű asszony, ki férjével oly sokat küzdött és szenvedett magyarságáért. Temetése április 19-én volt. A szertartást D. Raffay S. püspök végezte. Nyugodjék békében!

A budai ev. egyház tanácsa április 13-án tartott ülésének főtárgya a püspök urnak az egyház elnökségéhez és tanácsához intézett levele volt, melyben felhívta azok figyelmét a budai Luther Szövetség és főleg a tulajdonában levő lap működésére és mint a kerületi Lutherszövetség elnöke jelentést kér arról, hogy a gyülekezet kebelében fennálló Szövetség alapszabályszerű kötelezettségét az egyházépítés szolgálatában kifogástalanul teljesíti-e. A presbitérium felszólította a Szövetséget, hogy öt nap alatt tessen működéséről írásban jelentést. Mint értesültünk, a Szövetség alelnöke, **Horváth Kornél**, belügyminisztériumi osztálytanácsos, megbízás folytán hosszabb eszmecsere-t folytatott e tárgyban a püspök ural. Tudomásunk szerint egyelőre szó sincs a Szövetség ellen való vizsgálatról, mint azt a Varsányi-ügy tárgyalásakor a védő kérdésére az egyik tanu vallotta.

Budai egyházunk tanulóifjúsága április 26-án a gyülekezet volt felügyelője: andaházi és dubravai **dr. Andaházy László** emlékére ünnepélyt rendezett a templomban, melyen az emlékbeszédet **Sándy Gyula** műegyetemi tanár, volt egyházközségi felügyelőnk mondotta. Kérésünkre átadta írásban tartalmaz és érdekes beszédét, hogy a jövő számban közölhessük. Az ünnepélyen az ifjúsági vegyeskar három éneket énekelt: Stadler M.: Himnusz, Beet-hoven: Isten dicsősége és Bortniansky: A szeretet hatal-

mát áldom. Nagy Lajos: Isten című versét *Démy-Gerő László* reálgimn. tanuló, Nagy Vince: A megváltó című költeményét *Tscheik Ildiko* tanítónőképzőintézeti növendék adta elő. Mindkettő teljesen átérezte a költemény magasztos gondolatait és a szent helynek megfelelően adta azokat elő. Veracini-Corti: Largóját hegedűn *Biró Géza* reálgimn. tanuló játszotta, orgonán *Mohr Loránd* reáliskolai tanuló kísérte. Mindketten kifogástalanul, sok szép reménységre jogosító sikerrel végezték művészi feladatukat. Kedves karnagyunk, *Mikus Csák István* egy szép fugáját játszotta orgonán. Az ő nagy művészetét valamennyien ismerjük és hálásan élveztük ezt az ajándékát is. Az Andaházy-család Budán élő tagjai, rokonai és a néhai felügyelő még életben levő tisztelői szép számmal vettek részt az ünnepélyen, csak az ifjuság nagy része hiányzott, pedig számára a megjelenés kötelező volt.

Özv. Stefezius Istvánné urnő (lakik Budapest, I., Bercsényi-u. 12. sz.) mindazon lelkési hivataloknak, kik közlik vele konfirmandusaik számát, 50 fillér csomagolási és postaköltség bélyegekben való elküldése ellenében *teljesen ingyen* küld az általa kiadott emléklapokból.

Május 3-án rendezik az összes budapesti templomokban a Magyar Református Diákok Soli Deo Gloria Szövetsége az anyák napját. Ez alkalommal az összes budapesti templomokban az Igehirdetők az anyák aktuális kérdéseivel foglalkoznak. A templom kijáratánál a Soli Deo Gloria tagjai rózsaszin és fehér szegfűket árusítanak. Ezuttal is arra kérjük református testvéreinket, hogy élő édesanyjukról való megemlékezés jeléül viseljenek rózsaszin szegfűt, azok pedig, akiknek már édesanyja nem él, fehér szegfű viselésével emlékezzenek meg róla.

A Bibliai Lexikon könnyű megszerzését óhajtja lehetővé tenni a nagyszabású s minden bibliáolvadó számára nélkülözhetetlen mű kiadója, amikor hosszú részletfizesétes kedvezményt ad megrendelőinek. A két egész bőrbé kötéttel Lexikonkötet (a teljes munka) ára 60 pengő, amely összeg 10 havi 6 pengős, vagy 15 havi 4 pengős részletben törleszthető. **A Bibliai Lexikont az első részlet után minden megrendelő postafordulattal megkapja.** Megrendelési cím: Sylvester Rt. könyvosztálya, Budapest, VI., Herminaut 37.

Hegyen Épített Városra fizettek: Aigner Ottó 6, Antalffy Andorné 6, Bohus Róbert 3, Chabada Géza 6, Cserny Lajosné 1.50, Dervarits István 1.50, Domján Józsefné 3, Dunkel Károly 6, Eöry Imre 2, Görk Gyula 3, dr. Hank József 3, Hegedüs Lóránt 6, Hirschler Károlyné 3, Illing Ferenc 6, Iványi Gitta 3, Jacobei Gyula 1.50, Jankovics Ottó 5, dr. Jármái Zsigmond 6, dr. *Kéry Miklós* 0.08, Kuharszky Tihamérné 3, Kraszner Nándor 3, özv. Metzger Györgyné 3, Mikus Csák István 3, Müller Miksáné 2, Nagy Elemérné 6, Oroszlányi lelkési Hivatal 3, özv. Patz Gusztávné 5, özv. Pohánka Gyuláné 1.50, Purk Ernő 6, dr. Quirin Leoné 6, Selmeczy Miklós 3, özv. Starcz Jánosné 6, Szent Istvány Béla 5, Tomasek Emma 3, dr. Ulreich Sándor 6, Vaskó István 6, Wolfarth Nándor 6, Zimmer Ágostonné 6 pengőt.

Tagsági díjat fizettek: Antalffy Andorné, dr. Hank József, Mikus Csák István, Patócs Istvánné, Purk Ernő, Purk Ernőné, Selmeczy Miklós, Vaskó István, Vaskó Istvánné 2—2 pengőt.

Koszoru (erdélyi, felvidéki, vajdasági irások) a címe az 1931. évi Könyvnap könyvének. Ez az élő virágokból font, örökké élő Koszoru, melynek egyes virágait kb. 50, az elszakított országterületeken élő magyar író és költő legkiválóbb alkotásai képezik, a május havában megtartandó Könyvnapon kerül piacra. Fehér, famentes papíron nyomott, közel 400 oldal terjedelmű lesz ez a kötet, melynek bolti ára 5 pengő lesz és 1.20 pengőért szerezhető be, ha ez a csekély összeg legkésőbb április 15-ig hozzánk beérkezik. Mintakötet és aláírási iv üzlethelyiségünkben rendelkezésre áll, befizetések 25133. sz. postatakarépként-tári csekézsámlánkra is történhetik. Mielőbb rendelést kér *Scholtz Testvérek* könyvkereskedése, Budapest, IX., Ferenc-körút 19.

Somogyi szörmeszalonjában rókák az összes divatszineken már 50 pengőtől kezdődőleg nagy választékban. Téli szezonból visszamaradt különféle szörmebundák nagyon olcsón. VIII., Rákóczi-ut 23. I. em. Uránia mellett. Telefon: J. 363—14.

A református konventi bíróság a mult napokban tartott ülésében két lelkészt hivatalvesztésre ítelt.

Finn-ugor kongresszus. Magyarország, Finnország és Esztország kulturbizottsága a rokonság ápolása és a kulturkapcsolatok kimélyítése céljából 1931 június hó 16-án, 17-én és 18-án Helsinkiben tartja meg IV. finn-ugor kulturkongresszusát. Kívánatos lenne, hogy ezen a kongresszuson evang. egyházunk is minél több résztvevővel képviseltesék. Evégből mi is felhívjuk erre a kongresszusra olvasóink szives figyelmét. Érdeklődni és jelentkezni a IV. finn-ugor kulturkongresszus Magyar Bizottságánál lehet. (Budapest Országház, XI., Turáni Társaság.) A kongresszuson való részvétel esetén külföldi résztvevők számára elszállásolási és vasuti kedvezmény biztosítottak.

A budapesti vallástanárok középkolai felsőosztályú fiútanítványaik részére is tartottak *híterősítő előadásokat* a deákteri templomban, melyeken Ruzicska László, Dendely Károly, Szabó Aladár és dr. H. Gaudy László tartottak előadásokat, végül pedig az ifjuság az Ur szent asztalához járult.

A Pester Lloyd február 14-i estilapjában érdekes hirt olvastunk arról, hogy egy *Robinson nevű angol hajósvállalat-tulajdonos* a német kormánynak 7000 fontot hagyott végrendeletében a rokkantgondozás céljaira. Örököséi megtámadták a végrendeletnek ezt a pontját, de a bíróság megítélte az örökséget a német hadirokkantak javára. A német kormány is kötelezte magát a bírósági tárgyalás előtt, hogy a hagyatékot a végrendelező akarata szerint fogja felhasználni. Ez a hír nagyon szép fényt vet az angol bírónak fenkölt gondolkodására.

Hill Ottilia ruhaszalonját (II., Fő-u. 7. 1/12.) a kedves Híttestvérek figyelmébe ajánljuk.

Krausz Rezső kályhámester II., Csalogány-u. 50: aranyéremmel kitüntetett, 75%-os hadirokkant hittestvérünket támogassuk, ki jól és olcsón dolgozik. Telefon 546—67.

Dr. Batizfalvy főorvos, fogorvos, vállalkozik fog- és szájbetegségben szenvedő egyháztágjaink szakavatott, gondos és mérsékelt áron való kezelésére, mindennemű fogpótlásainak ellátására. Szükség esetén részletfizetésre. Forduljunk hozzá teljes bizalommal. Muzeum-körút 27. sz.

Arany ékszer, ezüst dísz tárgyat
vásároljunk Magyarországi legnagyobb evangélikus ékszerüzletében

Szigeti Nándor és Fia

Budapest, IV., Muzeum-körút 31. a Nemzeti Muzeummal szemben

Orosz és alaszka rókák

az összes divatszineken, minden árgénynek megfelelően

SOMOGYI szücsmesternél

VIII., Rákóczi-ut 23. I. emelet (Uránia mellett)

Telefon: J. 363—14

Első Magyar

Általános Biztosító Társaság

Alakult 1857-ben. — Budapest, IV., Vigadó-tér 1.

A legrégebbi és legnagyobb magyar biztosító intézet

Az evangélikus egyháznak harminc év óta szerződéses biztosító társasága

Fiókiai vannak az ország egész területén.

Elfogad biztosításokat a következőkre:

Emberélet és baleset, tűz, jég, üveg, autó, géptörés, betörés, pénztári kiküldött kirablása, szállítmány, utipoggyász, értékkeüdemény, állat és szavatosság.